

відмінностей. Тест – основний інструмент психодіагностичного обстеження, за допомогою якого здійснюється психологічний діагноз. Зазвичай, тестування як метод психолого-педагогічного дослідження зливається із практичним тестуванням поточної успішності, виявленням рівня навченості, контролем якості засвоєння навчального матеріалу [1].

Таким чином, аналіз методів психодіагностики колективу студентської групи дозволяє виділити найбільш використовувані і ефективні: спостереження і тестування. Простота, швидкість отримання результатів, можливість охоплення великого кола вирішуваних питань, є їх головними перевагами. Спостереження і бесіда також дозволяють встановити психологічні особливості особистості студента та академічної групи в цілому.

Література

1. Власова О. І. Педагогічна психологія : Навч.посібник / Олена Іванівна Власова. – Київ: Либідь, 2005. – 400 с.
2. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). 2-ге вид.: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 128 с.
3. Савчин М. В. Педагогічна психологія: навчальний посібник / Мирослав Васильович Савчин. – Київ: Академвидав, 2007. – 481 с. – (Серія: Альма матер).

Сахно АС.

Науковий керівник: старший викладач кафедри філософії і ППП

Разумовська Н.Р.

РОЛЬ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Ключовим елементом підготовки кваліфікованих робітників для виробництва є практичне навчання, у якому найбільш повно здійснюється процес формування професійних якостей. Важлива роль у структурі практичного навчання належить лабораторно-практичним заняттям, що є

сполучною ланкою між теоретичним і виробничим навчанням. Вони становлять значну частину усього обсягу аудиторних занять і мають найважливіше значення для засвоєння програмного матеріалу.

Виконувані під час практичних занять завдання можна поділити на кілька груп. Одні з них служать ілюстрацією теоретичного матеріалу і носять відтворює характер. Вони виявляють якість розуміння студентами теорії. Інші представляють собою зразки завдань і прикладів, розібраних в аудиторії. Для самостійного виконання потрібно, щоб студент оволодів показаними методами рішення [2].

Практичні заняття із усіх дисциплін не лише поглиблюють і закріплюють відповідні знання, а й розвивають ініціативу, творчу активність, озброюють майбутнього фахівця методами і засобами наукового пізнання.

Історичні корені практичних занять досить глибокі. Ще у давньогрецьких школах вдавалися до диспутів, заслуховування й обговорення наукових повідомлень, коментування їх учителями. У добу Середньовіччя в доповнення до диспутів, дискусій з'явилися семінари. Головне завдання цього виду навчальної роботи — навчити студентів умінню критично висловлювати свої міркування щодо певних питань, сприяти оволодінню методами і прийомами риторики.

У XVIII—XIX ст. семінари широко входять до структури навчальної роботи вищих шкіл. Якщо раніше їх використовували у вивченні літератури, теологічних дисциплін, юриспруденції, то вже у XX ст. вони набули поширення у вивченні багатьох дисциплін гуманітарного та соціального циклу [2].

Сучасні дослідники звернули велику увагу на значимість практичних занять в підготовці студента, вони вважають що саме практичні заняття відіграють найважливішу роль в подальшому розвитку практичних навичок у студента. Даною проблемою займалися Н.К. Піксанов, М.Г. Гуковский, Т.В. Кудрявцев, Г.К. Селевко, Н.Ф. Тализіна та інші [5].

Студенти, які добре підготовлені практично, приходячи на виробництво чи на виробничу практику, адаптуються значно швидше та краще до процесу роботи, чим ті у яких дана практика відсутня або має формальний характер.

Саме тому у сучасній вищій школі практичним заняттям належить значна частина навчального часу, особливо із дисциплін технічних спеціальностей, саме у такій сфері знайшов своє застосування новий вид практикуму – лабораторно-практичні заняття. Саме слово «практикум» відображає ту саму думку (від гр. *practicos* — діяльний) — маються на увазі такі види навчальних занять, які вимагають від студентів підсиленої діяльності.

Лабораторно-практичні заняття (ЛПЗ) – частина практичного навчання, в процесі якого теоретичні знання трансформуються у практичні вміння і навички. Цим заняттям притаманні специфічні цілі, методи та засоби навчання.

Лабораторні роботи мають особливо яскраву специфіку залежно від конкретної навчальної спеціальності, отже, на цю форму навчання більше впливають відповідні спеціальності методики, ніж загально-педагогічні рекомендації. Саме практичне заняття проводиться у навчальному закладі або на місцях практики студентів і має на меті навчити розв'язувати специфічні завдання за профілем спеціальності [1].

Спеціального часу на підготовку студентів програмою виробничої практики не передбачено. Підготовка здійснюється, як правило, під час вільних від аудиторних занять.

Практичне навчання є складовою частиною професійної освіти, що має на меті формування практичних знань, умінь і навичок майбутнього робітника на основі одержуваних ним теоретичних знань.

Виконання практичних занять проводиться з метою:

- формування практичних умінь відповідно до вимог до рівня підготовки студентів, встановленими робочою програмою дисципліни;

- узагальнення, систематизацію, поглиблення, закріплення отриманих теоретичних знань;

- вдосконалення вмінь застосовувати отримані знання на практиці, реалізацію єдності інтелектуальної і практичної діяльності;

- розвиток інтелектуальних умінь у майбутніх фахівців: аналітичних, проєктувальних, конструктивних та ін; вироблення при вирішенні поставлених завдань таких професійно значущих якостей, як самостійність, відповідальність, точність, творча ініціатива [4].

Рівень підготовки до практики багато в чому визначає її організацію і результати. Підготовка до виробничої практики зазвичай починається, за 1-2 місяці до її початку, із вибору студентом наукового керівника. При цьому передбачається, що керівник практики потім виступить в якості наукового керівника курсової, а потім і дипломної роботи. Для цього необхідно познайомитися із основними науковими працями викладачів кафедри. Обравши керівника, студенту необхідно спільно із ним визначити місце майбутньої практики, розробити її програму. Перед виїздом на практику програма практики затверджується на засіданні кафедри, а науковий керівник видає індивідуальне завдання з підготовки курсової (дипломної) роботи. Ще до виходу на практику студент повинен зібрати та вивчити рекомендовану наукову і довідкову літературу по темі дослідження, отримати необхідні консультації по організації та методиці робіт від наукового керівника, у разі потреби, від інших членів кафедри [3].

Виробнича практика студентів технічних спеціальностей є обов'язковою частиною навчального процесу. Виробнича практика за фахом є одним із найважливіших етапів підготовки майбутніх фахівців. У процесі цієї практики отримані студентами знання в стінах університету перетворюються на вміння і практичні навички. При недостатній ефективності цієї ланки може вийти фахівець, що володіє знаннями, але не здатний успішно застосовувати їх у професійній діяльності. Досвід роботи, отриманий студентами під час цієї практики, може скоротити час адаптації молодого спеціаліста на виробництві.

Основна мета даної практики – закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих в процесі навчання, набуття досвіду самостійної роботи, практичних умінь та навичок роботи [1].

Головним завданням є підвищення ефективності практичних навчань.

Для підвищення ефективності проведення практичних занять рекомендується:

- розробка збірників задач, завдань і вправ;
- розробка контрольних-діагностичних матеріалів для контролю за підготовленістю студентів до лабораторних робіт або практичних занять, в тому числі у формі педагогічних тестових матеріалів для автоматизованого контролю;
- підпорядкування методики проведення лабораторних робіт і практичних занять провідним дидактичним цілям з відповідними установками для студентів;
- використання у практиці викладання пошукових лабораторних робіт, побудованих на проблемній основі;
- застосування колективних та групових форм роботи, максимальне використання індивідуальних форм із метою підвищення відповідальності кожного студента за самостійне виконання повного обсягу робіт;
- проведення лабораторних робіт і практичних занять на підвищеному рівні труднощів із включенням у них завдань, пов'язаних із вибором студентами умов виконання роботи, конкретизацією цілей, самостійним відбором необхідного обладнання;
- підбір додаткових завдань та завдань для студентів, які працюють в більш швидкому темпі, для ефективного використання часу, відведеного на лабораторні роботи і практичні заняття [5].

Таким чином у процесі дослідження ролі практичних занять в підготовці студентів до практики встановлено що саме на практичних заняттях відбувається інтеграція теоретичного і практичного знань студента,

формуються навички виконання трудових операцій, необхідні у виробничому відношенні.

Література

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методичні поради молодим науковцям. – Київ – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
2. Ильин Г.Л. Проектное образование и становление личности / Г.Л.Ильин // Высшее образование в России. – 2001. – № 4. – С.85-93.
3. Лукашевич Н. П. Психология труда: учеб.-метод. пособ. / Под ред. Н.П. Лукашевича / Н.П. Лукашевич, И.В. Сингаевская, Е.И. Бондарчук – К.: МАУП, 1997. – 104 с.
4. Пидкасистый П.И. Организация учебно-познавательной деятельности студентов. Второе издание, дополненное и переработанное. – М.: Педагогическое общество России, 2005. – 144 с.
5. Смирнов С.Д. Психология и педагогика для преподавателей высшей школы: Учеб. пособие. – М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2007. – 440 с.

Смоляков І.А.

Науковий керівник: старший викладач кафедри філософії і ППП

Ткаченко І.В.

ПСИХІЧНЕ ВИГОРЯННЯ ПЕДАГОГІВ ЯК БАР'ЄР ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Педагог за родом своєї діяльності, залучений у тривале напружене спілкування із учнями, їхніми батьками та колегами, тому йому властивий, так званий синдром «емоційного вигоряння». Він проявляється у стані фізичного і психічного виснаження, викликаного інтенсивною міжособистісною взаємодією супроводжується емоційною насиченістю при роботі з людьми, тому кожному педагогу варто проводити рефлексію власної діяльності. Сутність рефлексії в педагогічному процесі розуміється як послідовний аналіз